

Zaak T-2/93

**Société anonyme à participation ouvrière
Compagnie nationale Air France
tegen
Commissie van de Europese Gemeenschappen**

„Mededinging — Concentratie van ondernemingen — Ontvankelijkheid —
Alleenzeggenschap of gedeelde zeggenschap — Afbakening van de markt —
Machtspositie — Gewettigd vertrouwen”

Arrest van het Gerecht (Eerste kamer) van 19 mei 1994 II - 327

Samenvatting van het arrest

1. *Beroep tot nietigverklaring — Natuurlijke of rechtspersonen — Handelingen die hen rechtstreeks en individueel raken — Beschikking waarbij concentratie verenigbaar met gemeenschappelijke markt wordt verklaard — Concurrerende onderneming die heeft deelgenomen aan administratieve procedure — Ontvankelijkheid*
(EG-Verdrag, art. 173, vierde alinea)
2. *Mededinging — Concentraties — Beoordeling van verenigbaarheid met gemeenschappelijke markt — Inaanmerkingneming van aard van over onderneming uitgeoefende zeggenschap, namelijk alleenzeggenschap of gedeelde zeggenschap — Beoordelingscriteria*
(Verordening nr. 4064/89 van de Raad, art. 2 en 3, lid 3)

3. *Mededinging — Concentraties — Beoordeling van verenigbaarheid met gemeenschappelijke markt — Tijdstip dat in aanmerking moet worden genomen*
(Verordening nr. 4064/89 van de Raad, art. 2)
4. *Mededinging — Concentraties — Beoordeling van verenigbaarheid met gemeenschappelijke markt — Relevante markt — Sectoriële afbakening — Geografische afbakening — Luchtvervoer*
(Verordening nr. 4064/89 van de Raad, art. 2, lid 2)
5. *Mededinging — Concentraties — Beoordeling van verenigbaarheid met gemeenschappelijke markt — Concentraties waarbij geen machtspositie in het leven wordt geroepen of wordt verstrekt*
(Verordening nr. 4064/89 van de Raad, art. 2, leden 2 en 3)
6. *Handelingen van de instellingen — Motivering — Verplichting — Draagwijdte — Beschikking tot toepassing van regels inzake concentraties tussen ondernemingen*
(EG-Verdrag, art. 190)
7. *Gemeenschapsrecht — Beginselen — Bescherming van gewettigd vertrouwen — Grenzen*

1. Zij die niet de adressaten van een beschikking zijn, kunnen slechts stellen dat zij individueel worden geraakt, indien deze beschikking hen betreft uit hoofde van zekere bijzondere hoedanigheden of van een feitelijke situatie, welke hen ten opzichte van ieder ander karakteriseert en hen derhalve individualiseert op soortgelijke wijze als de adressaat.

Met betrekking tot een beschikking van de Commissie waarbij de verenigbaarheid van een concentratie tussen ondernemingen met de gemeenschappelijke markt wordt vastgesteld, is zulks het geval bij een onderneming

— die naar aanleiding van de bekendmaking, bedoeld in artikel 4, lid 3, van

verordening nr. 4064/89, bezwaren kenbaar heeft gemaakt ten aanzien waarvan hem, in antwoord daarop, is verzekerd, dat zij volledig in aanmerking zouden worden genomen;

— waarvan de specifieke situatie door de Commissie is onderzocht toen zij de toestand van de mededinging op de betrokken markten na de concentratie moest beoordelen;

— die op grond van een eerdere overeenkomst tussen haarzelf, de bevoegde Lid-Staat en de Commissie was verplicht, haar deelneming in één van de ondernemingen die partij was bij de concentratie, ongedaan te maken.

2. Of de zeggenschap die een onderneming na de totstandkoming van een aan de controle van de Commissie onderworpen concentratie uitoefent, alleenzeggenschap dan wel gedeelde zeggenschap betreft, kan niet zonder belang worden geacht bij de toetsing die zij krachtens artikel 2 van verordening nr. 4064/89 moet verrichten.

Gelet op de elementen die volgens artikel 3, lid 3, van de genoemde verordening de zeggenschap kunnen kenmerken, heeft de Commissie zich terecht op het standpunt gesteld, dat een onderneming, ondanks een aanzienlijke invloed, slechts een met een derde onderneming gedeelde zeggenschap over een onderneming bezit, wanneer de verdeling van het kapitaal van de gecontroleerde onderneming en de overgang van de statutaire bevoegdheden zodanig zijn, dat de belangrijkste besluiten de toestemming van de derde onderneming behoeven.

3. De Commissie dient de verenigbaarheid van een concentratie tussen ondernemingen met de gemeenschappelijke markt enkel te beoordelen op basis van ten tijde van de aanmelding van de concentratie bestaande feitelijke en juridische omstandigheden en niet op basis van hypothetische gegevens, zoals een volledige acquisitie door middel van de uitoefening van een koopoptie op nog niet bezeten aandelen, waarvan de economische draagwijdte

niet kan worden vastgesteld op het tijdstip waarop de beschikking wordt gegeven.

4. Ten einde te beoordelen of een concentratie tussen ondernemingen een machtspositie in het leven roept of versterkt, moet de Commissie allereerst de relevante markt afbakenen. Door bij een concentratie tussen ondernemingen in de luchtvaartsector als relevante markt ieder „stedenpaar” aan te houden, dat het vertrekpunt en het aankomstpunt vormt van de routes die rechtstreeks bij de onderhavige concentratie betrokken worden geacht, heeft de Commissie deze markt in casu juist afgebakend, zowel wat het betrokken produkt als het geografisch gebied betreft. Deze afbakening berust namelijk op de vaststelling, dat deze beide routes niet kunnen worden vervangen door andere routes en dat er een zeer geringe onderlinge vervangbaarheid tussen beide routes zelf bestaat.
5. Uit de bepalingen van artikel 2, leden 2 en 3, van verordening nr. 4064/89 blijkt, dat de Commissie verplicht is een concentratie verenigbaar met de gemeenschappelijke markt te verklaren, wanneer de betrokken concentratie geen machtspositie in het leven roept of versterkt en de mededinging op de gemeenschappelijke markt niet door het ontstaan of de versterking van een dergelijke positie op significante wijze wordt belemmerd. Wanneer geen machtspositie in het leven wordt geroepen of wordt versterkt, moet de concentratie dus worden toegestaan, zonder dat de gevolgen ervan voor de daadwerkelijke mededinging behoeven te worden onderzocht.

In een situatie waarin de verzoeker niet heeft gesteld, dat de Commissie een beoordelingsfout heeft gemaakt, toen zij vaststelde dat de betrokken concentratie geen machtspositie in het leven riep of versterkte op de door haar relevant geachte markten of op de markt zoals die zijns inziens had moeten worden afgebakend, kan hij de wettigheid van de beschikking van de Commissie, waarbij de concentratie verenigbaar met de gemeenschappelijke markt wordt verklaard, niet betwisten. Hieraan wordt niet afgedaan door het feit, dat partijen bij de concentratie door deze concentratie hun commerciële activiteiten in de toekomst gemakkelijker kunnen ontplooien.

6. Krachtens artikel 190 van het Verdrag is de Commissie weliswaar gehouden om haar beschikkingen met redenen te omkleden, met vermelding van de feite-

lijke en juridische gegevens waarvan de wettigheid van de maatregel afhangt en van de overwegingen die tot het geven van haar beschikking hebben geleid, doch het is niet vereist, dat zij ten aanzien van een beschikking tot toepassing van de regels inzake concentraties, ingaat op alle feitelijke en rechtspunten die door elke betrokkene tijdens de administratieve procedure zijn opgeworpen.

7. De hiërarchie van de rechtshandelingen van de Gemeenschap heeft tot gevolg, dat een handeling van algemene strekking niet stilzwijgend kan worden gewijzigd door een individuele beschikking. Hieruit volgt dat een gemeenschapsinstelling niet op grond van het beginsel van bescherming van het gewettigd vertrouwen kan worden gedwongen een gemeenschapsverordening contra legem toe te passen.